

G. Peter Medvešček, nadučitelj v Sv. Križu, je prečital dopis „Učiteljske razmere na Tolminskem“ v 4. številki letošnje „Edinosti“*) ter vprašal g. dr. Tumo, kaj ve o tem povedati kot ud. c. kr. deželnega šolskega sveta.

K temu je še omeniti, da je bil gospod Krajinik istočasno, ko je prišel v Kobarid ter prevzel poučevanje na tamkajšnji pripravljavnici za učiteljske, imenovan učiteljem meščanske šole v Krškem, a se je tej službi odpovedal, ker je mislil, da pride slednjič vendar jedenkrat do boljših dnij v Kobaridu; a motil se je. Pripravljavnica v Kobaridu je bila pred pol letom odpravljena in v Sezani ustanovljena, njega pa nahajamo sedaj v položaju, kakor je v dopisu s Tolminskega povedano. G. dr. Tuma se je tudi o povedani zadevi dobrohotno izjavil ter zagotovil, da jo je vzel na znanje.

Potem se je shod sklenil na navadni način. Hvaležni smo g. dr. Tumi, da se je potrudil k nam ter nas poučil vsestransko o sedanjih razmerah na Goriškem in nam povedal, kako nam je mogoče priti do boljše sreče in blagostanja. Le tako dalje, gospod doktor! Dobri uspehi na Vaši in naši strani ne izostanejo.

Iz krškega okraja. (Okrajna učiteljska konferencija. [Dalje.] Lepopisje. Da se v tem doseže dober uspeh, naj se skrbno popravlja na vsaki strani lepopisnice. Kar se piše, se piše vpričo otrok; otrok naj vidi, kako nastane črka i. t. d. Črke naj se jemlje v genetiškem redu, najprej male, potem velike. Pisati je tudi arabske in rimske številke. Ko se je že vzela velika črka kraja, kjer pišemo, napravimo v zadnji vrsti tudi datum. Pišejo naj se le znana imena in besede. Predpise imeti po ves mesec na tabli ali otrokom v vsako vrstico v knjižici iste pisati, ni prav. Riše naj se v zvezke brez pik, a tudi k temu predmetu se je treba pripravljati. Glede petja pravi g. nadzornik, naj oskrbujejo isto pri šolarskih mašah otroci sami. Cesarska pesem se pój po prvotnem napevu. Od vsake pesmi naj se navadijo vse kitice, ali, če je dolga, vsaj 3—4 kitice. Dvoglasno petje naj se bolje goji. Pri telovadbi ne smejo izostati nekatere igre, katerih so otroci tako veseli. Ob prihodnjem nadzorovanju se bode zahtevalo nekaj iger. Pri ženskih ročnih delih naj se uči tudi krpiti nogavice, šivati in popravljati perilo. Izdelke naj hrani učiteljica do konca šolskega leta v omari, lepo oprane in zložene. — Šolski vrti naj se uredi tako, kakor stoji v znanem „Navodilu“. Tudi strupenih rastlin ni pogrešati; a te naj bodo v kakem stranskem kotu. Na šolskem vrtu pa naj se ne poučujejo le otroci, ampak tudi odrasli ljudje. — Glede šolskega reda i. t. d. omenja g. nadzornik, da bodi v vsakem razredu sv. razpelo, cesarska podoba, toplomer, voda in brisača, goba, kreda, dve tabli z dvema stojalom. V šoli bodi vse snažno i. t. d. Šola se pometaj vsak dan, poriblje pa 4 krat na leto.***) Ventilacija bodi v vsaki šoli. — Uradni spisi naj bodo v lepem redu. Skupni pregled naj se napravi vsaj do Božiča. Katalog bodi izpolnjen v vseh rubrikah. V razrednici naj se v zadnji rubriki polmesečno skupno število zamud zaznamuje s tinto. S tinto naj se tudi zaznamujejo vsak dan nenavzočniki v razrednici. Po razrednici in po katalogu naj ne bode toliko opazek s svinčnikom. Število otrok se mora v razrednici in v katalogu ujemati. Tednik se piše sproti in jasno. Tudi za ponavljalno šolo naj se uvede tednik, razrednica in zapisnik. Šolska naznanila naj se pišejo prav lepo. Tudi katehetu naj se dadó v podpis, ako je na njih natisnjena besedica „katehet“, ali če sam to zahteva. Na vsakem šolskem naznanilu bodi lastnoročni podpis šolskega voditelja (ne stampilija!) Razdeliti je šolska naznanila 4 krat na leto. Duplikati morajo biti kolekovani z 1 gld. — Šolske zamude je točno predlagati. V zapisniku ubožnih knjig naj se vselej posebe vpišejo knjige iz c. kr. zaloge šol. knjig in one, ki se dobé od drugod. V kroniko naj se piše le to, kar

je zares važnega; kronika se piše sproti; sklene naj se 31. vel. srpana, datira in podpiše ter zraven pritisne šolski pečat. — Prošnje za podelitev kake službe naj se vlagajo vsaj 14 dni pred koncem termina. *Lucilius.*

(Dalje prib.)

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gosp. Gregor Koželj, učitelj v Št. Gotardu, 1 gld.; g. Josip Celestina, c. kr. profesor v p. v Ljubljani, 1 gld.; g. Ferdo Wigele, učitelj v Staremtrgu pri Loži, povodom rojstva sinka „Ferdinand, Franc Josipa“, 3 gld.; g. Janez Pokorn, učitelj v Horjulu, 3-60 gld.

Učiteljski konvikt: G. Gregor Koželj, učitelj v Št. Gotardu, 2 K; g. Josip Celestina, c. kr. profesor v p. v Ljubljani, 2 K; g. Ferdinand Verbič, bogoslovec v Ljubljani, nabral b. priliki pogreba vč. r. g. Iv. Oblaka, župnika v Borovnici, 8 K; gđe. Ana Pour, učiteljica na Vrhniki, na knj. kr. podr. št. 117 8-50 K; g. D. Grčar, nadučitelj v Mirni na Dolenjskem, na knj. kr. podr. št. 331 10 K; gđe. Marija Borowsky, učiteljica v Trziču, na Gorenjskem na knj. kr. podr. 24 K; g. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. št. 120 23 K; g. Fran Črnagoj, učitelj na Barji, 1 K; g. Boleslav Blovdek, c. kr. inženjer v Tacnu, 1 K; g. Edvard Cerjak v Cerknici, 6 K, katere so darovali prijatelji šole v gostilnici g. Frana Tratnika v Dolenji vasi.

Pohvaljen učitelj-pisatelj. V zadnji številki smo omenili, da je naš sotrudič „Premec“ jako marljiv in spreten sotrudič ob jednem tudi „Lj. Zvonu“. Njegovi spisi ne delajo časti samo slovenskemu učiteljstvu, ampak tudi slovenskemu narodu. Tržaška „Edinost“ piše v letošnji 10. številki o Premcu tako-le:

Med umetniki, ki so nastopali minolo leto v „Zvonu“, sledi po kvaliteti Premec. O Premcu se sme reči, da je rejalist, da je slovenski rejalist, ki zajemlje snovij naravnost iz našega narodnega življenja. Premec bo dosegal še jako lepih vspehov, ker je marljiv in tudi nadarjen. Imponirati pa bo mogel glede individualnosti. Njegovi letošnji spisi: „List za listom“ (provedeno v srbohrvaščino), „Ženitna ponudba“ in „Škof“ so vsi jednako dobri glede vsebine in oblike. „Škof“ je pisan priprosto, a vendar lepo. Premec opisuje tudi lepo, plastično, pred vsem pa v „List za listom.“

Žal, da mora tak talent životariti in samotariti na pustem in dolgočasnem Premu. Skrb naših oblastev in naših narodnih voditeljev bi morala biti, da bi dobil kako odličnejšo službo, kjer bi mu bila dana prilika, občevati z omikanci ter tako razširjati svoj duševni obzor. Upamo, da bodo merodajni činitelji razumeli in upoštevali naše besede tembolj, ker namerava tudi ta vzorni učitelj prestopiti k sodnji. Da ohranimo tako vrlega in spretnega učitelja našemu stanu — zato: Videant consules!

Status! Ta beseda gre od ust do ust vsega kranjskega učiteljstva. Vse učiteljstvo želi, da se upelje osebni razredni zistem. Na podstavi zatrjevanj in obljub vseh strank in visoke vlade v lanskem deželnem zboru, da se bo pri regulaciji plač jemal v poštev osebni status po službenih letih, upamo, da se izpolni ta iskrena želja vsega kranjskega učiteljstva.

Za šolski muzej slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva je poslalo „šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ 10 gld. Prosimo vsa ona društva, koja še niso storila svoje dolžnosti, da se odzovejo čimpreje, ker nam je treba nabaviti precej oprave za muzej. V ime „direktorija Zaveze“: Fran Luznar, blagajnik.

Svoji k svojim. V Črnomlju je zbirališče učiteljev pri g. Fr. Šušteršiču („Drvarnica“), kjer je na razpolago tudi naš list in se dobi cena hrana in zdrava pijača. — Naš naročnik in podpornik „Učiteljskega konvikta“ g. R. Šeber v Postojini, ima na novo urejeno tiskarno ter v

*) Glej dopis „S Tolminskega“ v 3. številki t. l.

**) Lepo; a vprašanje je, če bode hotel krajni šolski svet plačati! *Opomba dop.*

zalogi vse šolske spise in potrebščine. Priporočamo ga prav toplo. Le svoji k svojim!

Deželni zbor štajerski. V četrti seji je dež. odbor predložil načrt zakona glede nastavljanja učiteljev na javnih ljudskih in meščanskih šolah.

„Štajerske učiteljske zveze“ odbor v Gradcu je v svoji seji dne 28. grudnia, katere so se tudi slovenski odborniki udeležili, sklenil, da ni za to, da bi v tej zavezi nastal razkol, marveč želi, da bi nemški in slovenski učitelji skupno delovali. Le tisti učitelj Baumgartner, ki je bil svoje dni celo nadzornik slovenskih šol (v slovenjegraškem okraju), bil je za to, da bi se slovensko učiteljsko društvo izključilo iz te zaveze.

Umrl je v Ptujju ravnatelj ondotne šole g. Jakob Ferk. N. v m. p.!

Proslavljen pesnik. Č. g. Anton Hribar, kaplan v Smedniku na Kranjskem, je dobil od naučnega ministra umetniški štipendij v znesku 300 gld. Č. g. A. Hribar je dozdaj večinoma pesnikoval za „Dom in Svet“, kateri izvrstni list s tem nujno priporočamo. Zvesti in marljivi sotrudniki „D. in Sv.“ so tudi naši vrlji tovariši; gg.: E. Gangl, Fr. Jaklič in Ivo Trošt.

Solski muzej slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva v Ljubljani. „Soča“ objavlja ves program muzeja ter dostavlja: „Veliko nalogo si je postavilo učiteljstvo; ne dvomimo, da bi se ne posrečil blagi namen „Zaveze“. A delo ne sme biti površno, in zato je treba, da vse slovensko učiteljstvo poseže v delo in ustraja do konca, ker le združene moči utegnejo dati celokupno sliko slovenskega šolstva. Upamo, da naši primorski učitelji do zadnjega storé svojo dolžnost.“ Tako „Soča“. Vse drugače, da prav nasprotno pa piše „Domovina“, ki pravi: V spomin in proslavo jubileja 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. bi bilo umestno in v prosep šolstva koristno, ustanoviti v Mariboru „Stalno učilsko razstavo.“ Slov. učiteljstvu in merodajnim krogom na Štajerskem se predlaga stvar v premislek in pogovor v društvenih skupščinah in o slučajnih sklepih objaviti v „Domovini“ in v „Popotniku“. — Čemu neki cepiti moči?! Upamo, da se bodo pravi „Zavezniki“ oklenili Zavezinega muzeja, saj se gre za ime „Zaveze“ in za ime vseslovenskega učiteljstva. Sicer je prav, če se tudi v Mariboru ustanovi „stalna učilska razstava“, a letošnje leto, ko ustanavlja „Zaveza“ — tudi v spomin in proslavo 50letnega vladanja Nj. Vel. cesarja Františka Jožefa I. — muzej vseslovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva, ni priličen čas za to. Pričakujemo torej, da se ne bo rušila sloga med „Zavezniki“.

Strup bučele proti strupu kače. Neki francoski kemik je nabral strup bučel ter ga vcepil psu, katerega je pičila kača. In na psu se niso pokazali nikaki simptomi zastrupljenja. Le mrzlica ga je nekaj časa tresla. Sicer je ostal zdrav.

Zahvala. Predsedstveni tajnik g. Evgen Lah je podaril učiteljski ročni knjižnici II. mestne deške ljudske šole 16 po številu knjig razne zanimive vsebine, za kar mu bodi tem potem izrečena najtoplejša zahvala.

V Ljubljani, dne 20. prosinca 1898.

Francišek Baktelj,
solski vodja.

Ivan Krulec,
knjižničar.

Listnica uredništva:

„Star samotar“ na Gorškem: Vposlani članek: „Ali znamo učitelji čitati?“ bomo priobčili pri prvi priliki. Zdravi! — V Idrijo: Za to številko je prišlo, žal, prepozno; pride torej prihodnjič. Prijateljski pozdrav Vam in g. jubilantu, kateremu blagovolite izročiti naše najiskre-

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Crnagov v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/5 strani 2 gld.; manjši inserati po 10 kr. petitvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 3 gld.

Lastnik in založnik: „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“; tisk R. Milčeve tiskarne v Ljubljani.

nejše častitke! — G. J. K. v K.: Prav lepa hvala na poslanem! Vesti iz čeških listov nam posebno ugajajo. Od češkega učiteljstva se moramo učiti slovenski učitelji delavnosti, energije, samozavesti in stanovske zavednosti, posebno pa medsebojnega spoštovanja, vzajemnosti in družnosti. Zato bomo prav radi objavljali paberke, katere nam Vi zbirate iz čeških listov. Zivel Vas Bog! — Na Tolminsko: Prihodnjič. Prosimo oglasite se večkrat. Pozdrav! — Somišljeniki, agituje za naš list, kjerkoli se vam nudi prilika! Novim naročnikom postrežemo lahko še z vsemi številkami. Čim večja bo listu gnotna podpora, tem krepkeje bo zagovarjal učiteljske pravice — oziraje se jedino le na učitelja-trpina, da mu pribori tista prava in tisto stalnice v socialnem življenju, kakoršno zasluži zbog svojega važnega zvanja.

Listek upravnikov:

Dragi tovariši! Skrbi ima blagajnik „Tovarišev“ — skrbi preobilo, ko je treba zadostovati vsem denarnim zahtevam, pa denarja primanjkuje. Vendar pa moram reči, da dobivam zadoščenja v obilni meri, ko se mojim javnim prošnjam odzivljajo v obilni meri s pošiljanjem naročnine ali pa s pismenim opravičenjem. Berite, tovariši, sledeče pismo:

Mili mi gospod tovariš! Trpka žalost gane mi srce, kadar čitam v „Tovarišu“ „blagajnikov listek“, če pomislim, da sem — žalibog — i jaz med onimi, kateri se pravičnim potom opominjajo k vplačilu naročnine. — Dolžan sem — da dolžan in rad — srčno rad bi se odzval dolžnosti svoji. — Toda pomagati si ne morem. — Službujem sicer že 19. leto in kmalu bom prelomil poludru desetletje v 54 km od železnice oddaljeni ter od vsega sveta pozabljeni občini osilniški. Med tem časom — pa me je Bog obdaril z obilo družinico — (7 „malickov“). Najstarejši deček je bil na ljubljanski gimnaziji in ni mogel „naprej“ — pa me je djal ob štiri stotake. Štiriletna deklica hira že poltretje leto v ljubljanski otroški bolnici i. t. d. i. t. d. Plača Vam je pa — znana —

Zbog navedenih — žalostnih razmer Vas prosim potrpljenja! Kakor hitro mi bo le količkaj mogoče, pošal bom par kron za naročnino, konvikt i. t. d. —

Lista mi pa — prosim — ne vstavite; kajti isti mi je jedini tovariš, saj do najbližnjega me loči — 21 km dolgi pot. —

S kolegijalnim pozdravom Vam udani

Francišek Povše,
jednorazročničar.

Osilnica na Kolpi, dne 13. prosinca 1898.

Vi ste se šalili, dragi g. P., da ste moje listke „ganjeni“ prebirali, a jaz moram obstati, da so se mi v resnici oči porosile, ko sem bral Vaš list! — — —

Da, to je mizerija v našem stanu — — — da marsikdo niti strokovnega lista ne more plačevati, ker nima niti za kruh svoji družini!! — In koliko je takih! — In vendar naj bodemo pri vseh družtvih? — To je križ!

Vi pa, dragi g. P., odpustite, da ravnam samovlasno, ko objavljam Vaš list! Zdela se mi pa je to živa potreba, da zve svet, v kakih razmerah živi oni važni faktor, kateremu v roke je izročena najvažnejši del človeške družbe — mladina! In to mladino naj učitelj — v skrbeh zakopan! — poučuje ter jo navdušuje za vse lepo vedno — — jasnih lic! — —

Zares — — biti bi morali bogovi! Vi pa, g. P., ne skrbite za „Tovariša“; kadar morete, že še poravnate tisto malenkost. Bog daj Vam in nam vsem kmalu izboljšanja!

Pozdravlja Vas in vse svoje sodruge blagajnik „Tovariša“.

Barje, dne 25. prosinca 1898.

Današnji številki so priložni čeki poštne hranilnice istim tovarišem, ki nimajo naročnine predplačane.

<p>V založništvu podpisane tiskarne so izišle in se dobivajo po 50 kr. knjiga:</p>	
<p>Pripovedke </p> <p>iz avstrijske zgodovine</p>	
<p>Nabral in priredil</p> <p>Jakob Dimnik učitelj v Ljubljani.</p> <p>Tiskarna R. Milc.</p>	
<p>*****</p>	
<p>Slovensko učiteljsko društvo * je izdalo in založilo te-le knjige:</p>	
Komensky - Ravnikar:	
„Didaktika“	50 kr.
Dimnik: „Domoznanstvo v ljudski soli“	50 .
* „Učiteljski večeri“	20 .
Ciperle: „Narodna vzgoja“	30 .
<p>Vse te knjige se dobivajo pri upravništvu našega lista; pri uredništvu se pa dobiva:</p>	
Dimnik: „Domača vzgoja“	1 gld.
<p>*****</p>	

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!
